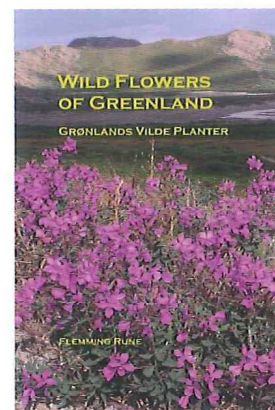


Anmeldelse: WILD FLOWERS OF GREENLAND

af Flemming Rune. Gyldenlund 2011, 350 s. Vejledende pris 234 kr



Et af de første botaniske indtryk den rejssende får, når han lander i Kangerlussuaq (Sdr. Strømfjord) en sommerdag, er synet af nivarsiaq (Storblomstret Gederams – *Epilobium latifolium*). De store, rosenpurpur blomster lyser godt op i det arktiske, træløse landskab, der præger lufthavnens omgivelser. Det samme stærke indtryk har mødt forfatteren af Wild flowers of Greenland, Flemming Rune, da han kom til Kangerlussuaq den 15. juli 2007, for det er netop denne plante, der pryder forsiden af bogen. Lad det være sagt med det samme, det er en nydelig, handy bog, der med formatet 18 x 11 x 3,5 cm og 350 sider, passer i frakkelommen eller i sidelommen på feltbukserne.

På indersiderne af bogens omslag er bragt kort over Kalaaliit Nunaat (Grønland) med de grønlandske navne på byer og større bygder. Her er det en god idé, at erstatte det ene med et kort med danske stednavne af hensyn til de læsere, der ikke er fortrolig med de lokale navne. Bogens brødtekst er tosproget på henholdsvis engelsk og dansk, hvilket må være en markedsstrategi målrettet et internationalt og dansk publikum. Bogens rummer en indholdsfortegnelse, forord, kort præsentation af den grønlandske flora, togrende nøgler, artsopslag, synopsis til nogle sværere plantegrupper, oversigt over taxonomiske og nomenklatoriske ændringer, forkortelser og oversigt over autorer, litteraturfortegnelse, stikordsregister og en dedikation. På en af bogens sidste sider er medtaget en lineal. Læseren vil have større udbytte af den, hvis den anbringes på omslagets bagside og flugter med bogkanten.

I Danmark har vi haft en lang tradition for at udgive floraer over Grønlands planteverden. Således udkom den første udgave af Böcher, Holmen og Jakobsens 'Grønlands Flora' i 1957. Den er siden udkommet i flere udgaver både på dansk og engelsk med nøgler, grundige beskrivelser af alle grønlandske karplanter og nogle illustrationer i form af stregtegninger. I 1971 udkom Fo-

ersom, Kappel og Svarres 'Nunatta Naasui – Grønlands flora i farver' med grønlandsk og dansk tekst samt farvelagte tegninger af et udvalg af grønlandske arter. Tegningerne er af noget vekslende kvalitet. Bogen er siden udkommet i to udgaver. Endelig er der Feilberg, Fredskild & Holts 'Grønlands blomster – Flowers of Greenland', den første billedflora med fotografier af Grønlands planteverden med dansk og engelsk tekst. Hertil kommer Mossberg og Steenbergs 'Den store nordiske flora/Den nye nordiske flora', hvor hovedparten af de grønlandske planter er beskrevet og tegnet.

Wild flowers of Greenland skal ses som en videreførelse af især 'Grønlands blomster' og rummer 270 artsopslag omfattende 19 karsporeplanter, 1 nåletræ, 83 enkimbladede og 167 tokimbladede med fotografier af den diagnosticerede art. Her er der medtaget en kort omtale af nært beslægtede, men ikke illustrerede arter, så det samlede artsantal kommer op på ca. 500 og dermed det samlede antal karplantearter, der er kendt fra Grønland. Artsopslagenes fotografier vidner om forfatterens mangeårige engagement og entusiasme i arbejdet med og undersøgelse af den grønlandske flora. Således er det ældste medtagne foto optaget den 27. juli 1985 ved Ammassalik og er et smukt habitusbillede af Fjeld-Høgeurt (*Hieracium alpinum*). Alle 270 artsopslag er forsynet med habitusbilleder og flere med udsnitbilleder. Billederne er af høj kvalitet og er i mange tilfælde portrætter af den enkelt art, som det har været et kæmpearbejde ene mand at fremskaffe. Det kræver, at man er på rette sted til rette tid, når blomstring og lysforhold er optimale. Det må have medført stor rejseaktivitet med flere forgæves forsøg, inden det endelige resultat 'kom i kassen' på roden under naturlige forhold. Der er dog enkelte lidt uheldige illustrationer eksempelvis habitusbillederne af Falklands-star (*Carex macloviana*), hvor baggrunden slører, og Steppe-Annelgræs (*Puccinellia deschampsoides*), der er noget vissen og anonym. Jeg kan ikke se formålet med det slanke nærbillede af Rødlig Norel

(*Minuartia rubella*). Vandplanter stiller særlige udfordringer, hvorfor nogle af planterne er blevet 'friseret' til lejligheden som Tråd-Vandaks (*Stuckenia filiformis*) og Klæg Siv (*Juncus rarinus*), mens Gulgrøn Brasenføde (*Isoetes enchinospora*), der normalt er submers, er steget halvt op af vandet til ære for fotografen.

Plantebeskrivelserne er korte og i telegramstil, da der sikker er sket et grundigt valg for at få plads til både den engelske og danske tekst, der er krydret med hyppighed og udbredelse. Den foreløbigt eneste fejl, jeg har bemærket, er, at Hunde-Viol (*Viola canina*) ikke har centralroset; det har derimod Labrador-Viol (*V. adunca*), så der er sket en forbytning af de to beskrivelser. I samme åndedrag ville det have været mere interessant med et billede af netop Labrador-Viol, som vi ikke har på vore breddegrader til erstatning for den velkendte Eng-Viol (*V. palustris*).

Forfatteren gør selv opmærksom på de store taxonomiske og nomenklatoriske ændringer, der er sket i forhold til de øvrige grønlandske floraer. Således remses der 99 nomenklatoriske ændringer op siden 3. udgaven af 'Grønlands Flora', ligesom der er tilføjet 6 nye arter. Nogle arter af gamle velkendte slægter er henført til nye som *Cerastium cerastoides* til *Dichodon cerastoides* og *Potamogeton filiformis* til *Stuckenia filiformis*. I den forbindelse kan det undre, at Hjertebladet Fligløbe fortsat henføres til slægten *Listera* og ikke til *Neottia*, som tilfældet er det i andre anerkendte værker som 'Danmarks vilde orkidéer'.

Nøglerne fremstår gennemarbejdede og umiddelbart let anvendelige for fagfolk, mens de er svært tilgængelige for lægmand, der - fortsættes side 19 nederst ikke er fortrolig med det botaniske sprog. Et af problemerne at forholde sig til er eksempelvis, hvornår en plante hører til blandt de små bregner og hvornår en bregne er stor. I indgangsnøglen anføres i punkt 1, at 'sporehuse samlet på blade eller stængler'.

FORTSÆTTES PÅ SIDE 15

Anmeldelse: HAVETS PLANTER

Redaktion: Peter Bondo Christensen og Signe Høgslund. Aarhus Universitetsforlag, 188s. Vejledende pris 209,95 kr.

Så kom den endelig – bogen til alle os ny ud-sprungne tangentusiaster, som ivrigt sopper rundt i vandkanten for at finde makroalger til suppegryden. Siden udgivelsen af Ole Mouritzen bog om "Havets grøntsager" i 2010 er der opstået en ny bølge af gourmet-tangentusiaster. Der har manglet en generel bog om tang på dansk, som giver svar på alle de spørgsmål, som man stiller sig selv, når man er begyndt at interessere sig for tang.

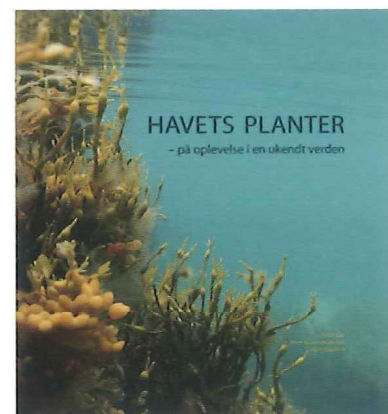
"Havets planter" henvender sig til en bred interessegruppe, og hvad enten man er fagperson eller lægmand, så får man noget for pengene. Bogen er ikke bare bredt dækkende emnemæssigt, men også smukt illustreret med undervandsfotos, som kan gøre selv den største "landkrabbe" interesseret i at dykke ned, for at se den frodige verden, der åbenbare sig i havet.

Bogen gennemgår forskellen mellem makroalger og havgræsser, og beskriver grundigt mangfoldigheden af algernes livsformer og specielle reproduktion, deres evolution og indviklede systematik. Desuden beskrives algernes betydning for havets øvrige organismer og for atmosfærens CO₂ indhold. Interessant er det også at læse, hvordan tang gennem historien har været anvendt til

forskellige formål, specielt i Japan og andre asiatiske lande, indgår tang som en naturlig del af kosten. Herhjemme bruger vi tang, helt uden at bemærke det, i produkter som fx kakaomælk, tandpasta, shampoo, øl og desserter. I fremtiden kan tang måske få stor betydning for medicinalindustrien og blive en vigtig faktor i forhold til løsning af klimaproblemerne.

Bogen fortæller om alger både i arktiske og tropiske egne, men særlig grundigt om tang langs danske kyster. Det er ikke en feltbog, men bagerst i bogen er der en nyttig oversigt over almindelige tangarter i Danmark. Denne oversigt er lige til at tage en kopi af og laminere, så den kan puttes i rygsækken til turen på stranden.

Bogen bærer emnemæssigt præg af at være skrevet af en lang række fagfolk som arbejder med tang fra hver deres vinkel: Kaj Sand-Jensen, professor ved Københavns Universitet med speciale i vandplanter vækst og økologi, Dorte Krause-Jensen, seniorforsker ved Aarhus Universitet som står for den nationale overvågning af vandplanter, Birgit Olesen, lektor ved Aarhus Universitet med speciale i vandplanter økologi og fysiologi og Anne Lise Middelboe, senior-



biolog ved Dansk Hydrologisk Institut, med speciale i alger i Kattegat og Østersøen. De to redaktører: Signe Høgslund, forskningsformidler ved Aarhus Universitet og Peter Bondo Christensen, journalist og seniorforsker i marine- og ferske vandplanter ved Aarhus Universitet, har formået at formidle den faglige viden på et levende og pædagogisk sprog, fx: "Som en tommelfingerregel kan algerne tilbagelægge ti gange deres egen længde per sekund. Det svarer til næsten en million gange deres egen længde i døgn, hvis de svømmer uafbrudt. I vores verden kan vi sammenligne det med, at vi svømmede fra København til Milano på et døgn." eller "Træder man ud på molestenene for at se, hvad der ellers gemmer sig under overfladen, skal man holde tungen lige i munden. I den næste zone – sprøjte og bølgezone – vokser blågrønalgen, skvatalge (*Calothrix scopulorum*). Algen udskiller slim, der gør at stenene, den vokser på, bliver uhyggelig glatte ..."

Bogen er både lærerig, underholdende læsning og fyldt med overraskelser fra en forunderlig, og for os "landkrabber" helt ny verden. Den anbefales derfor på det varmeste!

Sussie Pagh

ANMELDELSE AF WILD FLOWERS OF GREENLAND - FORTSAT

Sporehuse sidder altid på blade, der kan være reduceret til stængelagtigt bladafsnit, som det er anført under punkt 5 i karsporeplantenøglen. Under punkt 6* benyttes enhver nybegynders skræk, at en karakter er 'anderledes' i forhold til alternativet i punkt 6. Det er svært at forholde sig til, når man hverken ved hvordan udseendet er af den karakter, der spørges efter eller alternativerne. På side 25 i punkt 2* står 'uanselige

blomster'. Hvad er størrelsesgrænsen for, at en blomst er 'uanselig'? Som nybegynder aner man næppe, hvad fodflige er!. På side 48 står 'frodige pilekrat'. Hvad er et 'frodigt' pilekrat?

Disse eksempler på unøjagtigheder viser med al tydelighed, hvor svært det er at skrive den fuldendte flora, hvorfor forfatteren udbeder sig alle kommentarer og forslag til

ændringer. Sammenlignet med de mange timer, forfatteren har tilbragt i Grønland med fotografering og sammenskrivning af manuskriptet til bogen, er anmelderens bemærkninger dråber i havet, der bestemt ikke ødelægger helhedsindtrykket af en gennemarbejdet og anvendelig bog for de mange, der nyder eller ønsker at få et større indblik i Grønlands vidunderlige planteverden.

Peter Wind